

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Ordföranden har ordet

Får tacka för det förtroende som visats mig genom att jag blev utsedd till ordförande i föreningen PLF. Barbro Sander har varit en mycket duktig och effektiv ledare. Hon har lovat att hjälpa mig med råd, när så behövs. En annan av styrelsemedlemmarna, Birgitta Drehmer, ville också få avlastning, då hon varit med från starten och lagt ner ett otroligt arbete för PLF genom att vara sekreterare. Båda kommer dock att vara med och arbeta med sökningar på måndagskvällarna i arbetsstugan här i Oskarshamn.

Jag har några tankvärda ord jag vill förmedla. Vem författaren är vet jag ej, men orden har varit införda i tidningen SKTF för ett antal år sedan.

Citat: Dum som en gås?

Varje fågel flyger med egna vingar, men genom att flyga i V-formation ökar flocken effekten med 71% jämfört med om varje fågel flög ensam.

–Människor, som arbetar i gemensam riktning och med känsla av samhörighet kommer fortare och lättare till målet, eftersom de får draghjälp av varandra.

Så snart en gås faller ur formationen, återtar den sin plats så fort som möjligt för att dra nytta av lyftkraften från den framförvarande gåsen.

–Om vi hade lika mycket förnuft som en gås, skulle vi ansluta oss till dem, som strävar i samma riktning, som vi själva.

När ledargåsen blir trött, flyttar den bakåt i formationen, och en annan gås intar tätplatsen.

–Det lönar sig att turas om att ta de tunga jobben och att dela upp ledarskapet sinsemellan.

Gässen i formationen skriker på bakifrån för att heja på de främsta att hålla farten.

–Vi måste se till att våra skrik från de bakre leden är uppmuntrande och inte tvärtom.

När en gås blir sjuk eller skadad och inte kan följa med, lämnar två andra gäss formationen för att hjälpa och skydda den.

–Om vi har lika mycket förnuft som gässen, kommer även vi att bistå och stödja varandra på detta sätt.

Så om ett år kanske ni har Barbro och Birgitta tillbaka om valberedningen och medlemmarna i PLF-föreningen så önskar.

Jag kommer från Gillberga i Högsby kommun. Mitt huvudsakliga arbete är att dokumentera byar i min hemkommun. En annan hjärtesak är att få en lönsam, levande landsbygd genom **Emådalens Utvecklingsgrupp**, som jag startat upp och håller i trådarna för. Vi är alldeles i startgroparna för att bilda ett EU-projekt med de boende och företagarna i området tillsammans med Emåns intresseförening, Högsby Emåns fiskevårdsområde, Högsby kommun, LRF, Södra, Lernia Trä i Högsby m.fl.

Till PLF:s medlemmar ute i landet riktar jag en önskan, att ni alla kommer in med förslag, frågor och synpunkter via E-post till mig eller till några av de andra styrelsemedlemmarna. Vi kan då ta upp detta på våra styrelsemöten, och på så sätt få en levande förening. Kommer inte idéerna från de bakre leden, blir det ingen levande förening.

Låt oss göra som gässen, hjälpas åt!

Christina Dannesäter

Ur innehållet

Kallelse till årsmötet.....	2
Debatt.....	3
Ordförande presenterar sig.....	3
Delning av bötesbeloppen.....	4-5
Angående databasen.....	5
Smålands husarer.....	6
Amerikabreven.....	7-8
Demonstrationer av databasen.....	8
PLF fyller 15 år.....	8
Läsövning.....	9
Nya medlemmar.....	10
Tidsplan.....	10
Uppdaterat i databasen.....	11
Uppmaning.....	11
CD-skivorna.....	11
Notiser.....	12
Lösning till läsövning.....	12

Kallelse

PLF

**håller föreningsmöte
lördagen den 4/5 kl. 10.00
i Forsamlingshemmet, Högsby**

Mötesförhandlingar

Anbyttardag

**Besök på Garbomuséet
Kaffe med smörgås till självkostnadspris
Förhandsanmälan till lunch (varmrätt 80 kr)
och eventuellt behov av samåkning med bil**

Ring eller skicka e-post till:

Christina Dannesäter, tel. 0491-240 47

e-post: gillberga@hogsby.se

eller

Elenore Svensson, tel. 0491-147 37

e-post: eleanor.svensson@swipnet.se

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2002/2003

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Christina Dannesäter	ordförande	0491 - 240 47	gillberga@hogsby.se
Anders Thunberg	v. ordförande	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Elenore Svensson	sekreterare	0491 - 147 37	eleanor.svensson@swipnet.se
John-Olof Dillström	kassör	0491 - 919 22	
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Britt Maria Ekstrand	ansvarig för brevfrågor	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Anders Rotviker	materielfrågor	0491 - 620 11	anders.rotviker@telia.com
Jan-Christer Dahl	styrelseledamot	0491 - 185 11	jcdahl@telia.com
Ingvar Karlsson	styrelseledamot	0491 - 180 22	ingvark@swipnet.se
Roger Axelsson	suppleant	08 - 32 58 20	rax@hem.utfors.se
Curt Holm	suppleant	0491-138 04	majviolah@ebrevet.nu
Maj Holm	suppleant	0491-138 04	majviolah@ebrevet.nu

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1300 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN.

PLF har numera också en hemsida. Du kan enklast nå den genom adressen **come.to/plf**.

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **plf.oskarshamn@post.netlink.se**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 62 utkommer den 14 augusti 2002.

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare), Curt Holm och Maj Holm.

Debatt

I förra numret av PLF-nytt framförde PLF:s tidigare ordförande Gunnar Källenius några kritiska synpunkter på den nuvarande styrelsens hantering av vissa frågor. Här kommer PLF:s nyvalda ordförande med ett genmäle. Hon vill betona, att detta inte är något svar från styrelsen utan hennes eget högst personliga.

Jag har den största respekt för Gunnar Källenius, som varit initiativtagare till föreningen PLF och därmed till ett livsverk, vilket gör att strängarna spänns, när gamla arbetssätt verkar suddas ut. Gunnar Källenius har skrivit en bok om folket i Döderhult på 1600-talet. Jag hade förmånen att få ta emot den i samband med att jag på ett PLF-möte berättade om mina dokumentationer från Högsby kommun. Tack för denna present!

Jag önskar nu bemöta Gunnar Källenius och kanske få igång en dialog mellan honom och våra medlemmar i PLF.

Medlemsantalet: Att betrakta medlemmarna som kunder, visst, men hur skall medlemmarna i föreningen, de som är bosatta i alla delar i vårt land,

eller i Norge, Danmark, Frankrike och USA kunna vara aktiva föreningsmedlemmar och arbeta aktivt. Är det genomförbart? Genom att medlemmarna betalar sin medlemsavgift så kan vi köpa in materiel som datorer, bläck till skrivare, toner till kopiatorn, betala hyra m.fl. omkostnader.

Gunnar Källenius kan naturligtvis som alla andra medlemmar komma in med skriftliga förslag till nya stadgar.

Medlemsinflytande: På årsmötet den 16/2 beslöt vi att valberedningens förslag liksom verksamhetsberättelsen inför nästa årsmöte, d.v.s. i februari nästa år, skall presenteras i PLF-nytt. Då kan alla föreningsmedlemmar komma in med motförslag.

Valprocessen: Denna punkt faller väl in under Medlemsinflytande.

Långtidsplanering: Som styrelsemedlem i PLF under ett år har jag noterat, att framförhållningen varit mycket god i föreningen. Man möter sällan denna framförhållning i andra föreningar i dagens stressade samhälle. En stor eloge till planerarna i "gamla styrelsen". Jag hoppas att vi kan hålla en lika bra framförhållning även för 2003 i "nya styrelsen"

Christina Dannesäter

PLF:s nyvalda ordförande presenterar sig själv

Jag heter Christina Dannesäter, föddes 1938 och kommer från Gillberga i Högsby kommun. Jag har tidigare varit gift och har tre barn. Mitt huvudsakliga arbete består i att **dokumentera byar i min hemkommun.**

En annan **hjärtesak** är att få en lönsam och levande landsbygd. **Emådalens Utvecklingsgrupp**, som jag har startat upp och håller i trådarna för, är alldeles i startgröparna för att bilda **Ett EU-projekt, som vi kallar Natur och Kulturhistoria i Nutid.** Tillsammans med de boende och företagarna i området, med Länsstyrelsen, Länsmuséet, Emåns intresseförening, Högsby kommun, Högsby Emåns fiskevårdsområde, LRF, Södra, Lernia Trä m.fl. hoppas vi kunna öka besöksfrekvensen och få mera liv i området samt öka den sociala kontakten.

Jag är aktiv som sekreterare för Högsby Emåns FVO. Jag engagerar mig lite även i politiska sammanhang C, är ledamot i Miljö- och byggnadsnämnden och fungerar som sekreterare i såväl Högsbyavdelningen som för kommunkretsen inom Centern. Dessutom är jag suppleant i styrelsen för Högsby Ek. förening inom Turism, passiv medlem i bl.a. Emåns intresseförening, Hembygdsföreningen, Garbomuséet i Högsby m.fl. förening.

Jag är **nyfiken på samhällsfrågor**, åker gärna på möten, som min hemkommun arrangerar för att hålla mig à jour med vad som planeras, händer och sker och deltar aktivt i frågekvällar, som behandlar detta.

Christina Dannesäter

Grunderna för delning av bötesbeloppen

Svar på ställd fråga i tidigare publicerad artikel

I PLF-nytt nr 59 lämnade Gösta Larsson, Hultsfred, ett utdrag ur Sevede härads tingsprotokoll den 11 jan. 1861, ett protokoll, som visade på olika åsikter om vad som kan anses viktigast vid ett speciellt tillfälle. Som vi kommer ihåg, ansåg byordningsmannen Jonas Nilsson, att påbörjad slaktning av grisen går före plogning av allmän väg. Nilsson blev tillsammans med flera andra åbor dömda att "hvar för sig böta fem rdr rmt, till treskiftes emellan Kronan, Häradet och Åklagaren". Artikeln avslutades med en fråga om någon kan redogöra för grunderna för delning av bötesbeloppen.

Efter att ha studerat Sveriges Rikes lag 1915 och Svenska Författningar 1825 samt NE gör jag här ett försök att bena upp begreppen.

RÄTTEGÅNGSBALKEN Kap 32.

"HURU PENNINGAR OCH BÖTER EFTER DENNA LAG RÄKNAS, GÄLDAS, OCH SKIFTAS SKOLA."

1 §. Med alla penningar och böter i lagbok denna förstås daler, mark och öre silvermynt. Där ej finnes utsatt, vilken böterna njuta skall; gånge de till treskiftes: tage en lott till konungen, annan häradet eller staden, tredje målsäganden. Haver målsägande ej kärat; tage hans lott den, som kärade, och ägde rätt att kära.

2 §. Böterna i denna rättegångsbalk, där ej annorledes stadgat finnes, samt alla andra böter och viten, vilka efter allmänna lagen och särskilda författningar, domare och ämbetsmän, såsom deras ensak tillhöra, gånge till konungen; och den ej orkar böta, plikte, som i [10 kap. 1 § utsökningsbalken] sagt är. K.F. d. 20 jan. 1779.

Fiskaler och kronoåklagare böra, så väl vid landskanslierna och landskontoren som vid domstolarna, åtnjuta hälften av de vites- och ensaksböter, vilka på deras åttalan utfalla; men den andra hälften går till K.M:t och kronan. K.Br.d. 26 april 1785, jfrt med K.F. d. 30 sept. 1801 och K.Br. d. 31 dec 1829. - Men ej må någon andel i böter tilläggas ordinarie landskanslisten. K.Br. d. 25 maj 1827.

3 §. Av häradets lott i sakören behålle en tredjedel häradshövdingen, annan nämnden, tredje häradet. I rådstuvurätt tage borgmästare dubbel lott emot rådman. K.F. d. 18 april 1849.

Med städernas lott i treskiftes böter bör enligt allmänna lagen samt varje stads särskilda författningar förfaras. K.Br.d. 21 jan. 1785. - Genom K.Br. d. 3 febr. 1803 har förklarats, att av stadens lott i de treskiftsböter, som vid kämnersrätt ådömdes, kämnersrätten skulle njuta andel sålunda, att sedan staden fått en tredjedel uti tredjedelen eller niondel av hela bötessumman, de andra två tredjedelarna skulle tillfalla kämnersrätten att ordförande och ledamöterna emellan fördelas, på sätt denna § förordnar.

K.Br. = Kungl. Brev

K.F. = Kungl. Förordning

Kämnersrätt (av tyskans kernerer, etymologiskt sett samma ord som svenskans kamrer) har sitt ursprung i Magnus Erikssons stadslag från mitten av 1300-talet. Dessa lägre domstolar fanns bara i de större städerna och under 1600-talet kom de att kallas kämnersrätter. Vid mitten av 1800-talet rådde liberalism och man försökte förenkla domstolsorganisationen och kämnersrätten avskaffades 1849.

SVENSKA FÖRFATTNINGAR 1825

Under Sakören, Saköresmedel, Böter och Saköreslängd kan man först läsa, att Konungens sakören har av ålder varit ett Regale.

Landshövdingarna skall vid vart års slut meddela Consistorierna utdrag ur saköreslängderna på det som har tillfallit kyrkor, skolor, hospitaler och de fattiga såväl i städerna som på landet.

Kronofogdarna bör vid häradsrätten redogöra för målsägande andelen i sakören och bevisa sådant med kvitto. Det ålåg häradsrätterna att fråga efter och undersöka, om var och en av allmogen fått sin andel efter kvittot. Om så inte var fallet, skulle vederbörande kronobetjänt utan längre dröjsmål se till att målsäganden fick sin andel i sakören. Dessutom skulle kronofogdarna vid varje års slut till landshövdingarna lämna in behörig räkning för samma målsägandes andel, varvid landshövdingarna i sin tur hade tillfälle att tillse att allmogen verkligen fått sina andelar.

Domaren skall vid varje tingslut upprätta saköreslängd, efter vilken häradsfogden driver in medlen. Saköreslängder skall även magistraterna i städerna upprätta för varje år samt driva in medlen under samma ansvar som åligger kronofogden vid häradsrätten. Kronans andel i sakören tas upp i special-

räkningen och redovisas där.

Hovrätterna skall vid varje års slut till Statskontoret sända in förteckning på ådömda viten och böter och uppgift om indrivande.

För häradets andel i sakören, som häradshövdingen mottager av uppördsmannen, åligger det honom att årligen göra upp en räkning, som visar hur sakören kommit till häradets gemensamma nytta. Medlen skall bevaras i häradskistan under "3:ne lås och nycklar", varav häradshövdingen och häradsfogden har var sin medan "den som främst i rätten sitter" har den tredje.

Enligt K Gästgiveri-ordningen d. 12 dec. 1734 bör en del av medlen gå till milstolpar, vägvisare och tavlor. Jaktordningen 1664 och Allm Lagen 24 kap B.B. säger att medlen bör användas till rovdjursfällande i rovdjursfällan utom skullgång. I Kammar-Coll. Och Stats-Kontorets Br. D 18 juli 1871

tycker vederbörande att medlen kan gå till arvode för nämndemän, då de bevista avyttringar utom häradet.

Häradets eller stadens del i sakören kunde användas till mycket. Häradets eller stadens andel av böter som ådömdes underdomare efter 1 kap 12 § i R.Balk. för ämbetsfel borde tillfalla det inrättade eller blivande lasarettet i länet, där förseelsen var begången. I detta fallet skulle nämnden vara enig.

Författningen omfattar flera detaljer, men kanske ovanstående referat kan täcka en del av Gösta Larsons fråga om grunderna för delningen av bötesbeloppen.

Maj Holm

Källor: Sveriges Rikes Lag 1915
Svenska Författningar 1825
NE

Databasen

Släktforskning är något som ökar i intresse hos alla människor i alla åldrar. PLF-styrelsen har försökt få igång arbete med bl.a. bouppteckningsregister, men då ingen frivillig erbjöd sig att arbeta med detta, föll det av naturliga skäl.

Som amatör med bydokumentationer som specialité vet jag, hur intressant det hela är. Den erfarenheten har jag fått genom att tillvarataga de äldres kunskaper, plus få en bild av byn på 1700- och 1800-talet, i vissa fall tidigare, tillsammans med annan fakta från litteratur, kartor m.m. Det är de äldre i åldern 70-95 år som har kunskaperna och genom intervjuer med dessa kan man få en levande dokumentation. Bättre på "amatörnivå" än inte alls.

Tänk om studiecirkel kunde startas upp medan tid är och dokumentera på olika sätt i alla delar av vårt land! Det skulle bli en obetalbar källa för kunskap

till kommande generationer. Vi får inte glömma alla de viktiga människor, som idéellt läser och matar in uppgifterna i databasen över födda, vigda, döda o.s.v. Utan deras arbete vore PLF och Databasen ingenting, och så är det i hela vårt land. Tack till Er alla!

Sist men inte minst så måste vi som medlemmar hjälpas åt på många sätt. Vi i föreningen arbetar helt ideellt. Vi är inga tjänstemän med arvoden och bilersättningar. Låt oss därför alla vara medarbetare!

Du som är intresserad att hjälpa till med att mata in uppgifter i Databasen från olika församlingar. Anmäl Dig! Gör Din insats! Kontakta någon i föreningen och hör efter, var det behövs kompletteringar!

Christina Dannesäter

Ny i styrelsen
Ingvar Karlsson

invald vid årsmötet
den 16 februari

Ny i styrelsen
Jan-Christer Dahl

invald vid årsmötet
den 16 februari

SMÅLANDS HUSARREGEMENTES HISTORIA

Smålands kavalleriregemente har sitt ursprung från ett kungabrev år 1543 till ståthållaren Germund Svensson på Kalmar slott. Gustav Vasa hade detta år slagit ner det stora bondeupproret i Småland under Nils Dackes ledning, men den svenska arméorganisationen hade visat stora brister.

Det tog lång tid att samla trupperna. Två kungliga härar hade besegrats och de tyska legoknektarna, som kungen måste anställa för dyra pengar, hade visat sig opålitliga och oregerliga. Nu var kungen fast besluten att skapa en ny försvarsorganisation och låta inhemska soldater bilda grundvalen för denna.

Ryttarna uppsattes på två sätt. Det fanns sådana personer, som åtog sig att anskaffa häst och rustning och själva göra tjänst som ryttare. Dessa kallades med tiden ”egna karlar”. En annan grupp ryttare uppställdes genom rusttjänst. Det var förmögna män, som mot ersättning åtog sig att sätta upp en eller flera ridande karlar. De tjänstgjorde då själva som rusthållare, medan de karlar som de anställde var deras ryttare. Det var denna rustningsmetod, som skulle bli den vanligaste under det s.k. yngre indelningsverket. De flesta ryttarna var bönder eller bondsöner, men det förekom också enstaka adelsmän bland dem.

Soldatlönen brukade utbetalas kontant vid den årliga mönstringen av förbandet. Då inspekterade några av kungens betrodda mönsterherrar de många ryttarna, samtidigt som de avlönade trupperna. Ryttarna var indelade i fanor, motsvarande senare tiders skvadroner. I slutet av 1550-talet fanns det två fanor av Smålands ryttare, nämligen Kalmar läns och Kronobergs läns fana. För varje fana fanns det en ryttmästare, som förde befälet, och en fänrik, som bar standaret. Den första ryttmästaren för en Smålandsfana, som nämns i akterna, är Nils Persson Silversparre. Han utsågs 1544 till ryttmästare för Kalmar läns ryttare.

Smålands ryttare hade satts upp, men hade ännu inte fått någon fast organisation, när det nordiska sjuårskriget utbröt 1563. Kriget kom huvudsakligen att föras i södra Sverige, och Smålands ryttare var därför flitigt i elden. I december 1570 slöts freden, som innebar att Sverige måste betala en dryg lösen för Älvsborg.

På 1570-talet lades avlöningssystemet om vid fanorna. Nu bestämde den nye kungen Johan III att

ryttarna i stället för kontant årslön skulle försörjas med hemmansräntor, d.v.s. skatter från bestämda gårdar, där de också skulle bo. Det var ett första indelningsverk, som kungen genomförde. Samtidigt möter vi de första soldatnamnen i rullorna.

Åren 1580–83 och 1589–93 deltog Smålandsryttarna i kriget mot Ryssland. I inbördeskriget mellan kung Sigismund och hertig Karl stred Smålandsryttarna först på kungens sida för att sedan ansluta sig till hertig Karl. Striderna pågick från 1598 till 1606, de senare åren i Polen. Under kriget mot Danmark, det s.k. Kalmarkriget, åren 1611–1613, var ryttarna inblandade i strider med danskarna vid Kalmar slott och på Öland. Danskarna erövrade först Kalmar slott och sedan Älvsborgs fästning. Vid freden i Knäred 1613 tvingades Sverige att erlægga Älvsborgs lösen.

År 1620 utbyttes den gamla benämningen fana mot kompani. Kompaniet skulle ha 125 hästar, 25 för befälet och 100 för ryttarna. Smålandsryttarna drog ut i krig mot Polen 1621–22 under Gustav II Adolfs ledning. Under åren 1625–28 överskeppades ryttarna till Livland och Preussen för nya strider mot polackerna. Efter omorganisationen 1629 fördelades Smålands ryttare på nio kompanier, tre i vardera Kronobergs, Jönköpings och Kalmar län.

År 1630 drog Smålandsryttarna ut i det 30-åriga kriget i Tyskland. Där deltog de i slaget vid Breitenfeld 1631, slaget vid Lützen 1632 och slaget vid Oldendorf 1633. I början av 1635 hemsändes det hårt slitna förbandet till Småland för att rustas upp och nyrekryteras. Av de 791 ryttare som drog ut i kriget återvände endast 211 till Småland. Under året värvades nya ryttare till mönstringen i juni. Regimentet bestod nu av åtta kompanier. År 1636 sändes fyra kompanier till Tyskland för att förstärka de svenska trupperna. I slaget vid Wittstock 1636 bidrog de småländska ryttarna på ett avgörande sätt till den svenska segern. På våren 1641 återstod endast 100 behållna ryttare av styrkan, som dragit ut från Småland med över 400 man.

Åren 1644–45 deltog ryttarna i Danska kriget i Skåne, vilket upphörde genom freden i Brömsebro. Under de sista krigsåren 1645–48 deltog fyra kompanier i Tyskland. Med Westfaliska freden 1648 slutade kriget, som rasat i Tyskland under 30 år.

Anders Rotvikar

Amerikabreven – och sista brevet hem

Av Jan-Åke Holmbring

Detta är berättelsen om Nils Petter Larsson, en bror till min hustru Brittias mormor Carolina. Han lämnade som så många andra Sverige under 1880-talet för att söka sin lycka på andra sidan Atlanten och sände under sina år i det nya landet ett antal brev hem till far och mor i Misterhult. Det är dessa brev som ligger till grund för denna berättelse.

Bakgrund

Nils Petter föddes i torpet Måleberg under Köksmåla i Misterhult den 2 maj 1854. Föräldrarna var torparen Lars Vilhelm Andersson (1821 – 1902) och dennes hustru Hedda Lena Nilsson (1822 – 1899). Nils Petter var den fjärde i ålder av sju syskon och den äldste sonen sedan en äldre bror avlidit tidigt. Alla barnen var födda på torpet Måleberg. Nils Petters ende kvarvarande broder, Sven August, skulle så småningom också utvandra och förena sig med honom i det nya landet. De övriga barnen i familjen, Nils Petters systrar, gifte sig alla i hembygden och bildade familj. En av systrarna, Sara, gifte sig med ägaren till gården Äspelund i Släthults by, vilken gård Lars Andersson därefter fick arrendera. Familjen flyttade alltså från Måleberg till Släthults by, förmodligen i början av 1870-talet.

Inget är känt om Nils Petters barndom och ungdomstid. Det är först i början av 1880-talet, som vi har några konkreta upplysningar om honom. År 1881, vid 27 års ålder, gjorde han som så många andra vid denna tid, tog ut flyttningsbetyg och köpte biljett till det stora landet i väster. Han var ju inte ensam; många andra Misterhultsbor hade redan lämnat socknen och flera skulle komma efter.

De första åren

Nils Petter flyttade från Släthult den 9 april 1881 och avreste sedan från Göteborg den 15 i samma månad med biljett till Las Animas, Colorado, cirka 12 mil öster om Pueblo, som var närmaste större ort. Han reste tillsammans med två andra Misterhultsbor, C. I. Nilsson och P. A. Persson, båda 24 år gamla. Och även de hade samma mål för sin första anhalt i USA, Las Animas. Varför de valde denna plats mitt inne i den amerikanska kontinenten är inte känt, men förmodligen var det så, att andra sockenbor, som utvandrat före dem fanns här för att kunna hjälpa dem tillrätta. Det var dock inte Nils Petters avsikt att stanna här. Hans mening var med all sannolikhet att så småningom resa vidare.

Av allt att döma blev Nils Petter dock kvar i Colorado ett helt år. Det första bevarade brevet från honom är skrivet i Seattle den 7 maj 1882, ungefär ett år efter hans utresa. Han var då relativt nyanländ dit. Han skriver, att han hade rest från Pueblo i Colorado till San Fransisco i Californien och därifrån till Seattle i Washington. Resan hade tagit honom 12 dagar och han hade rest både landvägen och med båt. Här trivdes han tydligen bra och funderade på att slå sig ner för gott: Han skriver:

Jag har inte varit her så lenge men det sir ut bra, her är för det mesta skog af alla slag lika som i Sweden och her är even Sedrar m.m. Och her är godt land och man kan få land för intet, 160 Eekers och med tiden så ner her blir bebott så blir landet dyrt...

Naturligtvis kände sig Nils Petter ensam och bortkommen och längtade en del efter föräldrar och syskon. Han ville gärna att någon eller några av syskonen skulle komma över och förena sig med honom. Detta framgår inte minst av det brev fadern skrev till honom i augusti samma år och som märkligt nog också finns sparat bland sonens brev. Han skriver och berättar om vädret och om skörden i Släthult och han nämner beträffande Nils Petters syskon, att

är det möjligt så vill di resa i vår åtminstone S. A. och Carolina för Sven vill taga ut sin atest i höst inan han blifver inskrifven i rulla för sedan kommer han inte för Hultsfred...

S. A. var brodern Sven August, som så småningom kom efter Nils Petter till USA. Däremot stannade system Carolina hemma. – I faderns brev fick Nils Petter naturligtvis också nyheter om släkt och bekanta i Misterhult i allmänhet och i Släthult i synnerhet samt givetvis hälsningar från alla.

Nils Petters nästa brev, som tyvärr är odaterat, är skrivet i Hoquiam, en mindre ort vid mynningen av floden Chehalis cirka 15 mil sydväst om Seattle.

Han berättar där:

Jag har nu flyttat igen till en annan plats och tagit mig land vid en River eller ström 160 acker men jag bor der ej ännu för jag vill tjena mig litet Pengar så jag arbetar nu i en sawg mill eller Sågqvarn och har 35 dollar i månaden 30 mil från mitt land. Det är godt land fast det är mycket skog på, det kostar ej så mycket jag har betalt omkring 100 kronor och det är en Farmare der som har röjt af 25 ackre och han har 7 kor och 2 hestar och några ungnöt så får jag hafva helsan så tror jag nog att det skall gå bra för mig och om jag ej vill hafva det kan jag sälja det, landet blir dyrt her inom några år för det kommer in mycket folk her all jemt...

Berättelsen om Nils Petter Larsson fortsätter i nästa nummer.

Demonstrationer av PLF's databas har skett på följande platser och tider under tiden januari - mars 2002.

Kronoberg, Växjö, Sankt Sigfrids Folkhögskola, den 2 februari, Sam Blixt

Virserum, Dackestop, Studieförbundet Vuxen-skolan, den 26 februari, Sam Blixt

Oskarshamn, PLF-lokalen, Besvärsgänget, den 28 februari, Sam Blixt

Oskarshamn, PLF-lokalen, Studieförbundet Vuxenskolan, Högsby, Christina Dannesäter, Anders Rotviker och Anne-Charlotte Thunberg

Brevet andas som synes stor optimism och Nils Petter såg inget omöjligt för framtiden. Han planerade, att så småningom bebygga sin mark och skaffa sig kor, men först måste han tjäna mer pengar. Han tog därför anställning vid en såg, där han hoppades att så småningom kunna tjäna in den behövliga summan. Han anger inte exakt var han tänkte slå sig ner, men den inköpta marken låg av allt att döma någonstans i västra Washington, inte långt från Seattle Han berättar vidare om den rikliga tillgången till allt sorts vilt, hjort och älg, som kunde jagas, och om laxfisket, som var rikligt. Han hade även hälsningar från andra Misterhultsbor, som han hade träffat, Otto Carlsson i Uthammar och Adrian i Fjälltorpet.

Oskarshamn, Källgatan, Döderhults Centerkvinnor, den 21 mars, Barbro Sander och Dagmar Svensson
Mönsterås, Studieförbundet Vuxenskolan, den 26 mars, Sam Blixt

Inslaget om släktforskning "Släktforska med Sam Blixt" i programpunkten Gunnars värld, som sänds i Sveriges Radio P4 Kalmar på onsdagar 11.30 - 12.30 har pågått i över tjugo veckor.

I denna programpunkt, har Sam använt både PLF's databas, Genline, Sveriges dödbok m fl hjälpmedel för att sprida information om släktforskning och ortnamn med mera.

PLF fyller 15 år

I år fyller PLF 15 år. Det var den 27 mars 1987, som 26 intresserade släktforskare samlades till ett allmänt möte i Parkskolans annex för att bilda en forskarförening. Initiativtagare var framför allt Gunnar Källenius, och han valdes också på två år till föreningens förste ordförande. Till övriga ordinarie ledamöter i styrelsen valdes Barbro Sander, Sam Blixt, Birgitta Drehmer och Britt Maria Nilsson.

På mötet antogs även stadgar för föreningen. I de två första paragraferna fastställdes, att föreningen skall främja forskning om bygdens människor, gårdar, byar och socknar samt sprida upplysning om sina forskningsresultat. Vidare stadgades det, att föreningen skall främja medlemmarnas intressen genom att verka för lättillgänglighet i arkiv, bibliotek etc., och skall därför vara ansluten till

Sveriges Släktforskarförbund.

Den 10 april samlades man på nytt för att bl.a. konstituera styrelsen och slutgiltigt antaga stadgarna. Vid detta möte fastställde man också, att föreningens namn skulle vara Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn, och att namnets förkortning skulle vara PLF.

Medlemsteckningen började vid ett Öppet hus den 25 april och antalet medlemmar var 82, när det första medlemsbladet strax därefter kom ut. Enligt ett beslut de 10 april delades medlemmarna in i tre kategorier. Arbetande medlemmar, som betalade 25 kronor i årsavgift, understödande medlemmar, som betalade 100 kronor och föreningar, som betalade 150 kronor. Redan vid mötet den 10 april kunde Sam Blixt meddela, att Mörlunda, Vena, Högsby och Stranda Hembygdsföreningar anmält medlemskap.

Relation

Om kyrkohemmanet och Commu-
nimitet Bestället i Döderhults
Klockarebacken, till Designation
och upståndna Rättegång, om
Afgräddad Bys rätt på Döderhults
Kyrkebys ägor, höjka utgör
2 mantal, No: 1. Krono, Skoställe,
No: 2. Frälse.

Klockarebacken har af
ålder enligt Jordeboken af år
1634, varit en kyrka och Klostet Uljörd,
som räntat 2 till Smär.

1666, Skattlagd till Mantal enligt 1671
års Jordebok.

1681 och följande, under Titel af Krono Ul-
jörd, och Smär ränta 264. Sgh, hört till
Hru Hedvig Mörners frälse.

1686, m. följande Under Titel af Krono
hemman & Mantal, med samma
Ränta, varit indelt på Lands Staten,
och Landtmätarens Löningshemman.

1692. Enslaget Kongl. Smälands Cavat-
leri till Augment, för Kusthålltet No: 96
Länmodahl.

1724. Undergått Skattevärdering och Syn, som
af Petrus Skatten, som är bekräftad på fast.

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
1592	Ulla Hammarstedt-Strömberg	Dalvägen 1	691 33	KARLSKOGA	0586-525 28
1593	Gun Olsson	Äggholmsgränd 1	572 62	OSKARSHAMN	0491-844 64
1594	Vide Backenius	Baggetorpskvarn 3	572 92	OSKARSHAMN	0491-670 31
1595	Berndt Andersson	Kommendörsgatan 44 IV	114 58	STOCKHOLM	08-662 79 91
1596	Kerstin Karlsson	Dunkelidsvägen 12	570 90	PÅSKALLAVIK	0491-916 97
1597	Hans Nilsson	Venavägen 14	570 91	KRISTDALA	070-631 36 87
1598	Ann-Charlotte Rosenquist	Humlaryd	370 14	ERINGSBODA	0457-46 10 29
1599	Douglas Karlsson	Äshult, Skogen	572 91	OSKARSHAMN	0491-610 93
1600	Else Marie Forsmark	Anna Trolles väg 3 A	352 39	VÄXJÖ	0470-?
1601	Lars Skillius	Drottninggatan 34 F	441 30	ALINGSÅS	0322-137 01
1602	Ann Karlsson	Strömgatan 4 B	392 32	KALMAR	0480-548 24
1603	Börje Fransson	Stenninge, Pl 5055	380 74	LÖTTORP	0485-260 57
1604	Anders Blomgren	Siljansvägen 80, VII	120 57	ÅRSTA	08-91 67 99
1605	Sture Larsson	Västra Järnvägsg. 15	387 35	BORGHOLM	0485-260 57
1606	Sven Ingvar Ingvarsson	Måsgränd 4	383 35	MÖNSTERÅS	0499-126 68
1607	Reinert Gustafsson	Solbrännan 19	383 92	MÖNSTERÅS	0499-142 36
1608	Keth Andersson	Oskarsgatan 8 B	149 34	NYNÄSHAMN	08-520 166 39
1609	Lennart Sturesson	Skogsgatan 24	587 23	LINKÖPING	013-23 96 82
1610	Roland O Hägg	Saltvik	572 92	OSKARSHAMN	0491-620 57
1611	Håkan Mellström	Carlessons väg 6	572 51	OSKARSHAMN	0491-777 37
1612	Peter Bengtsson	Tvärviksvägen 2	572 63	OSKARSHAMN	0491-819 15
1613	Anders Högfors	Sätra Torg 3, 4 tr	127 38	SKÄRHOLMEN	08-97 13 79
1614	Lars Westerström	Havstenavägen 2 E	541 43	SKÖVDE	0500-48 41 66
1615	Angelica Ewö	Linnégatan 2	392 33	KALMAR	0480-870 45
1616	Sonya Hansson	Fiddekulla	360 60	VISSEFJÄRDA	0471-201 95
1617	Christian Dahl	Ålgårdsstigen 16	572 62	OSKARSHAMN	0491-185 11
1618	Ulf Karlsson	Vårdingebacken 4	125 41	ÄLVSJÖ	08-647 35 24
1619	Lennart Emdahl	Dejegatan 70	572 51	OSKARSHAMN	0491-163 67
1620	Lars-Ingvar Svensson	Smultrongränd 24	393 65	KALMAR	0480-47 38 49

29 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 60

Antalet medlemmar i PLF 20020329 är 1 015

Tidsplan 2002-2003

År	Vecka	Dag	Tid	Verksamhet	Lokal
2002	17	4/5	10.00	Föreningsmöte	Högsby
	30	31/7	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	32	14/8		PLF-nytt nr 62	""
	34	31/8	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
	41	16/10	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	43	30/10		PLF-nytt nr 63	""
	46	23/11	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
2003	2	15/1	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	4	29/1		PLF-nytt nr 64	""
	6	15/2	10.00	Årsmöte	Logelokalen

Riksstämman i Borlänge den 24-25 augusti.

Nytt eller uppdaterat senaste veckorna

Datum	Församling	Sockenkod	Födda	Vigda	Döda	Inflytt.	Utflytt.	Husförhör
20020201	Mönsterås	(MÖN)						1847-1860
20020201	Gryt	(GRY)						1910
20020202	Gryt	(GRY)						1900
20020203	Kråksmåla	(KRÅ)	1776-1818					
20020214	Kråksmåla	(KRÅ)		1759-1817	1759-1817			
20020214	Mönsterås	(MÖN)						1847-1860
20020215	Vissefjärda	(VIS)	1874		1810-1899			
20020215	Mörlunda	(MÖR)						1895
20020218	Fliseröd	(FLI)				1852-1860	1852-1894	
20020220	Fliseröd	(FLI)				1861-1896		
20020220	Västervik	(VVK)			1922			
20020220	Dalhem	(DAL)				1781-1783 1806 1835-1894		
20020220	Hjorted	(HJO)				1867-1894		
20020226	Mönsterås	(MÖN)						1847-1860
20020227	Locknevi	(LOC)					1817 1895-1931	
20020227	Ökna	(ÖKN)	1869-1897					
20020301	Döderhult	(DÖD)						1920
20020313	Mönsterås	(MÖN)						1847-1860
20020313	Högsby	(HÖG)	1850					
20020314	Ryssby	(RYS)	1782-1786					
20020321	Mönsterås	(MÖN)						1847-1860
20020321	Locknevi	(LOC)				1895-1931		
20020325	Ökna	(ÖKN)	1898-1920					
20020330	Djursdala	(DJU)					1895-1931	

Antalet poster i PLF's databas 20020329 är 3 312 428

Uppmaning till PLF-medlemmar m.fl.

Eftersom Släktforskarförbundets styrelse har beslutat att manuellt komplettera Sveriges dödbok med namnuppgifter mm för tiden 1950 - 1970, där sådana saknas uppmanar vi medlemmar och andra intresserade att hjälpa till med detta arbete. Titta på <http://home.swipnet.se/hossna.sdb.htm>

Vi vädjar till medlemmar i PLF och andra intresserade att hjälpa till med

Läsning, tolkning och inmatning av uppgifter från kyrkoböcker och andra handlingar. Detta gäller särskilt uppgifter för 1900-talet, speciellt fram till 1931, för döda fram till 1949.

Vi behöver även medhjälpare för kontroll av redan inmatade uppgifter. Detta i synnerhet för att de kommande CD-skivorna skall bli så bra som möjligt.

Arbetet med CD-skivorna

För 105 församlingar, således mer än hälften av de över 170 församlingar, som är representerade i databasen är den så kallade filtvätten påbörjad. Över fyrtio medhjälpare arbetar med strukturering av datafiler, för att vi skall kunna använda databasen i det nya presentationsprogrammet, som initierades av PLF vid förbundets konferens i Leksand 2001. Vi behöver dock flera filtvättare för detta arbete. Är Du också intresserad av att hjälpa till är Du välkommen. Eposta då till samblixt@algonet.se

Vill Du läsa om arbetet med de kommande CD-skivorna kan Du titta på <http://www.algonet.se/~samblixt/CDskivor.htm>

Efterlysning

1846 blev en dräng, Jonas Peter Jonsson i Bäckebo, häktad för ett mord. Han fick livstids straff på Kristianstads fästning, men benådades 1856. Har någon läst om detta illdåd och vet var det begicks? Har inte funnit något offer i Bäckebo sn.

Med vänliga hälsningar
Christina Kvarnlöf
Pålandsvägen 4
682 34 FILIPSTAD
teak@telia.com

Inbetalningar till PLF

När du skickar pengar till PLF via postgiro, tänk då på, att du på talongen måste ange, varför du skickar in pengarna. Är det medlemsavgift eller är det sökningsavgift? Både ditt namn och ändamålet med pengarna måste finnas med för att undvika missförstånd.

Lösning till läsövning

Relation

Om kyrkohemmanet och Commi-
nister Bostället i Döderhult

Klockarebacken, til dess natur
och upståndna Rättegång, om
Afgärda Bys rätt, på Döderhults
Kyrkebys ägor, hvilka utgöra
2 Mantal, N° 1: Krono Boställe,
N° 2 Frälse.

Klockarebacken har af
ålder enligt Jordeboken af år
1634, varit en Kyrko och Kloster Utjord,
som räntat ½ (tecken för lispund) Smör.
1666, Skattelagd til Mantal enligt 1671
års Jordebok.

1681 och följande, under Titel af Krono Ut-
jord, och Smör ränta 26 s. S^{mt}, hört til
Fru Hedvig Mörnens frälse

1686, m. följande Under Titel af Krono
Hemman 1/8 Mantal, med samma
Ränta, varit indelt på Lands Staten,
och Lantmätarens Lönings Hemman.

1692. Anslagit Kong. Smålands Caval-
leri til Augment, för Rusthållet N° 96
Lämmedahl.

1727. Undergått Skattevärdering och syn,
som af Tings Rätten samma år blifvit stadfäst.

Föreningsmötet i Högsby den 4/5

Nästa föreningsmöte har förlagts till Församlings-
hemmet i Högsby. Efter mötesförhandlingarna äg-
nar vi oss åt anbyten. Den som är intresserad får
också tillfälle att besöka Garbomuséet. Det hela bör-
jar kl. 10.00, och den som känner sig sugen på en
kaffe med fralla, innan vi sätter i gång, kan få detta
till självkostnadspris. Vill ni också äta lunch á 80
kronor går det bra. Då får ni emellertid förhandsan-
mäla detta antingen till Christina eller Elenore.
Detsamma gäller om ni vill samåka med bil från
Oskarshamn. Se Kallelse på sidan 2.

Årsmötet den 16/2

På årsmötet den 16/2 avtackades Barbro Sander som
ordförande och Birgitta Drehmer som sekreterare
med blommor och tal. De har båda varit verksamma
i styrelsen ända sedan starten 1987 och har hunnit
med att göra betydande insatser för föreningen.

Efter mötet berättade Ejbart Einarsson om Smålands
Husarer och hade dessutom hjälp av musikanter.
På sid. 6 ger Anders Rotviker ett referat av ett tidi-
gare föredrag, som Ejbart hållit i detta ämne. An-
ders fortsätter med referatet i nästa nummer.

Frågor på databasen sänds till
PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-153 82

Postgironummer 40 09 38-7

E-post: plf.oskarshamn@post.netlink.se

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida,
som du lättast når med adressen **come.to/plf**. I *data-*
basen hittar du vårt elektroniska formulär.

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **20 kronor per svar** enligt det särskilda
frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **40 kronor för samma tjänster** till icke med-
lemmar.

Sänd också med ett **frankerat svarskuvert!**
Avgifterna för svar på brevfrågor kan sändas in via
postgiro eller på annat sätt.

Ange på frågeblanketten Du sänder in, vilket av
betalningssätten som använts. Om pengarna sänds
via postgiro, så meddela på talongen, vad pengarna
är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd
om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut den 14 augusti.